

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Література

1. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
2. Смолюк С.В. Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті / С.В. Смолюк // Періодичний науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. Серія: Дошкільна педагогіка. – 2023. – Випуск 58. – Том 2 – с.182.
3. Шахіна Ю., Садова Д. В. Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті: переваги та особливості використання. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки", 2020. Вип. 1. С. 236-240.
4. Шість цеглинок в освітньому просторі школи :методичний посібник / упор. О. Ю. Рома. The LECO Foundation, 2018. 32 с.

Оксана ЧЕКАН

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету,
м. Мукачево (Україна)
e-mail: oksana.chekan010788@gmail.com

Акилина ІЛЬНИЦЬКА

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
група ДО-2м
спеціальність 012 Дошкільна освіта
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА ПІДХОДИ

Сучасне суспільство з його розмаїтістю і темпом розвитку ставить вимоги до кожного його члена, який прагне бути успішним й щасливим, починаючи з раннього віку. Насамперед, це стосується впевненості, що базується на довірі, позитивному ставленні до себе і світу, здатності швидко

адаптуватися до нових ситуацій та знаходити спільну мову з оточуючими. Означені якості формуються на етапі первинної соціалізації дитини і значною мірою залежать від характеру середовища, яке створюється в родині та закладі дошкільної освіти, що є першими соціальними інститутами.

У Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», а також у Базовому компоненті дошкільної освіти одним з основних завдань є збереження та зміцнення фізичного, психічного та духовно-морального здоров'я дитини. Враховуючи це, головною метою освітнього процесу є підготовка зростаючої особистості як свідомого, активного суб'єкта, здатного вирішувати актуальні проблеми, творчо змінювати і вдосконалювати навколишній світ та самого себе. У цьому контексті гуманістичне розуміння цілей полягає у забезпеченні повноцінного та гідного життя дітей молодшого дошкільного віку.

Перехід дітей молодшого дошкільного віку від вузького сімейного середовища до інтеракцій з однолітками та дорослими у закладах дошкільної освіти виступає значним психологічним викликом. Даний період характеризується численними невротичними реакціями, негативними поведінковими проявами, соціальною замкнутістю, а також зниженням рівня мовленнєвої та загальної психічної активності. Означені явища обумовлені специфікою молодшого дошкільного віку, що включає слабо виражений інтерес до соціального оточення, відсутність навичок ефективної комунікації, спільної гри та обміну іграшками, сором'язливість, безініціативність, недостатній розвиток активного мовлення, а також підвищену вразливість фізичного та психічного здоров'я. Проблематика ставлення дітей молодшого віку до дошкільних закладів освіти розташовується на стику психології, дошкільної педагогіки та соціальної педагогіки. Психологічні джерела розглядають відповідне питання як одну з ключових складових процесу формування і розвитку особистості у дитячому віці (Кононко, Кудрявцев, Петровський, Піроженко, Фельдштейн). Процес становлення образу «Я» (Слагіна, Зеньковський, Ісаєв, Мухіна, Новосьолова, Слободчиков, Створкіна)

та взаємодія між закладами дошкільної освіти і родиною як першими соціальними інститутами (Люблінська, Мещерякова, Науменко) також є предметом наукових досліджень. Особливості формування позитивного ставлення до навколишнього світу та самого себе у дітей раннього та дошкільного віку, а також їхні індивідуальні характеристики і рівні розвитку вивчались у спеціальних дослідженнях (Аксаріна, Бауер, Божович, Валлон, Венгер, Гуріна, Ельконін, Запорожець, Котирло, Кузьменко, Ладивір, Неверович, Проскура).

Проблема ставлення дітей до закладів дошкільної освіти ретельно досліджена з погляду особливостей соціального розвитку на різних етапах онтогенезу. Вплив соціального середовища на цей процес детально розглянуто у працях таких науковців, як Т. Алексєєнко, О. Алеко, І. Бех, Б. Братусь, Л. Варяниця, Л. Врочинська, Т. Кравченко, Л. Куликова, С. Курінна, М. Лукашевич, О. Малахова, І. Рогальська-Яблонська та інших дослідників.

У психологічних джерелах проблема становлення особистості в дитинстві розглядається у різних аспектах, включаючи розвиток особистості в онтогенезі та специфіку структурування її компонентів (Бех, Кудрявцев, Петровський, Піроженко, Фельдштейн). Процес становлення самосвідомості та базового образу «Я», як умови формування суб'єктності та прояву активності особистості на різних етапах онтогенезу, досліджували Єлагіна, Зеньковський, Ісаєв, Слободчиков, Створкіна. Особливості формування позитивного ставлення до навколишнього світу і самого себе у дітей раннього та дошкільного віку, а також їхні індивідуальні прояви, спрямованість і рівні розвитку розглядали Аксаріна, Бауер, Божович, Валлон, Венгер, Гуріна, Ельконін, Запорожець, Котирло, Кузьменко, Ладивір, Неверович, Проскура. Роль сім'ї та закладів дошкільної освіти у формуванні особистості в ранньому онтогенезі досліджували Авдєєва, Люблінська, Мещеряков, Науменко. Морально-ціннісні аспекти особистості як складову активної позиції досліджували Лохвицька, Морєва, Почеревіна, Якобсон.

Аналіз сучасних досліджень у галузі дошкільної освіти (Л. Артемова, А. Богуш, З. Борисова, Н. Гавриш, Л. Зданевич, Л. Зайцева, І. Луценко, І. Кіндрат, О. Кононко, К. Крутій, С. Ладивір, В. Оржеховська, Т. Піроженко, Т. Поніманська та інші) свідчить про активні пошуки науковців і практиків щодо модернізації змісту освіти та виховання дітей. Особлива увага приділяється впровадженню особистісно орієнтованих виховних технологій і створенню психолого-педагогічних умов, що сприяють оптимальному розвитку дітей у взаємодії сім'ї та закладів дошкільної освіти.

Наукові дослідження, присвячені ранньому та молодшому дошкільному віку, активно проводились за такими напрямками: анатомо-фізіологічним (М. Безруких, О. Кочерга, В. Солькін, Д. Фарбер); психологічним (Л. Виготський, З. Гуріна, І. Дубровіна, Д. Ельконін, О. Запорожець, М. Лісіна); соціально-педагогічним (Н. Гавриш, Л. Кальченко, К. Крутій, І. Макаренко, Т. Наumenко, І. Печенко та інші). Останні наукові дослідження проблеми становлення особистості на етапі раннього онтогенезу висвітлюють різні аспекти процесу в працях З. Гуріної, М. Єлагіної, О. Зимоніної, О. Кононко, Р. Моїсеєнко, В. Паніної, О. Саприкіної, Н. Семенової, О. Смирнової та інших. Вчені акцентують увагу на важливості перших років життя для соціального, розумового та особистісного розвитку дитини, коли формуються первинні уявлення про себе і довкілля, відбувається становлення самосвідомості, виникають стійкі форми міжособистісної взаємодії з оточенням, засвоюються моральні та соціальні норми.

Сім'я, дошкільний навчальний заклад та дитяче співтовариство на етапі дошкільного дитинства, як первинні інститути соціалізації, набули в сучасному суспільстві специфічних характеристик, проте залишаються ключовими в процесі становлення особистості та формування первинного соціального досвіду. Проте, вчені зазначають, що перехід від сім'ї до нових соціальних умов часто стає надзвичайно проблемним для батьків, педагогів та дітей. Дослідники стверджують, що формування особистості дитини відбувається одночасно і взаємопов'язано з моменту народження, що

призводить до розвитку як цілісного, системного процесу, а не як послідовності окремих, неузгоджених змін. Це, в свою чергу, визначає ставлення дитини до себе і світу. Однак, питання формування позитивного ставлення у дітей четвертого року життя до дошкільних навчальних закладів не було предметом спеціального дослідження.

Отже, аналіз наукової літератури свідчить, що, незважаючи на активні психолого-педагогічні дослідження проблеми соціальної адаптації дитини на ранніх етапах онтогенезу, питання формування позитивного ставлення до закладу дошкільної освіти залишається недостатньо дослідженим і технологічно нерозробленим. На нашу думку, проблема полягає передусім у неготовності значної кількості батьків майбутніх вихованців до конструктивної взаємодії з закладами дошкільної освіти як активних і відповідальних учасників освітнього процесу. Крім того, існують неефективні способи побудови взаємин між закладами дошкільної освіти та сім'ями, а також недостатньо розроблене забезпечення психолого-педагогічного супроводу адаптаційного процесу для молодших дошкільників, що ускладнює його перебіг.

Література

1. Алєко, О. А. (2016). *Формування первинного соціального досвіду дитини у процесі взаємодії суспільного і родинного виховання*. (Дис. канд. пед. наук). Слов'янськ.

2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція): наказ
№ 33 від 12.01.2021 р. МОН
України. https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.

3. Богуш, А. М. (2014). *Оберіг: програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років*. Тернопіль : Мандрівець.

4. Піроженко, Т. О. (2014). *Дитина у сучасному соціопросторі : навч. посібник*. За ред. Т. О. Піроженко. Київ. Кіровоград : Імекс-ЛТД.

Інноваційні технології в дошкільній педагогіці.....	139
Чекан О., А. Ільницька.	
Формування позитивного ставлення дітей дошкільного віку до закладів дошкільної освіти: виклики та підходи.....	142
Чекан О., В. Лендел.	
Інтеграція гендерних принципів в освіту: виклики та перспективи для закладів дошкільної освіти	147
Чекан О., В. Ларівон.	
Формування оцінно-контрольної діяльності у дітей дошкільного віку: сучасні виклики та педагогічні стратегії	150
Чекан О., Н. Панющик.	
Сюжетно-рольова гра як засіб формування ініціативності у старших дошкільників: теоретичні аспекти.....	152

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Граб. О.	
Використання технології scampet у процесі підготовки майбутніх вихователів..	157
Листопад Н.	
Формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу освіти.....	161
Mardarova I.	
Digital technologies in the educational process	166
Чекан О., Д. Сікора.	
Освітні технології у процесі викладання методик дошкільної освіти у навчанні дітей з вадами мовлення	171
Чекан О., А. Штраус.	
Медіасвіт і діти дошкільного віку: формування культури споживання інформації з раннього віку	175

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Чекан О., О. Островка.	
Порівняльний аналіз зарубіжних інновацій у дошкільній сфері	179

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСТУПНОСТІ І ПЕРСПЕКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКАМИ ОСВІТИ

Сараєва І.	
Використання адаптивних освітніх технологій для забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою.....	183

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

